

Ирина Нийланд

Откъс от "Алуминиевите стъпала"

Фургонът, в който живеехме, трудно ни побираше. Бяхме пет деца. Аз бях на девет, а Оби, Иън, Промис и Хоуп – по-големи от мен. Годината, в която се запознахме с Ал, спяхме на смени върху сгъваеми пейки под мъхестия бук, където старото зелено возило се беше разпаднало, срещу къщурката на Села и д-р Тед. Ал живееше в задния им двор в корубата на малка изоставена каравана.

Първият път, когато го видяхме, Ал изникна от храстите в балтон и с барета; носеше няколко кутии с игри. Фургонът ни се беше развалил върху някакви гъби, които Ал имал намерение да събира, но въпреки това ни посрещна дружелюбно. На мама ѝ хареса, че Ал ѝ целуна ръка. Надяваше се, че може би ще каже на баща ми да не се държи като идиот, но той не го направи.

Всеки ден по залез, докато бях будна смяна, Ал се появяваше на алуминиевите стъпала на караваната и ми правеше компания. Причината беше, че нямах нищо против да играем на "Източен фронт" и аз да съм Сталин, а той – Хитлер.

Опираше сгъваемата масичка във фургона на коленете си и така я застопоряваше. Държеше се изискано; докато подреждаше фигурките и заровете със слабите си ръце, лактите му не докосваха дъската. Седеше приведен напред, за да не опре в телата на майка ми и баща ми, които лежаха преплетени зад завесата от маниста.

"Мисля си за жените, които са се женели по време на войната", отбеляза веднъж Ал, докато играехме, гласът му пресипнал и чуплив като суха бисквита. Дъската беше покрита с осмогълници с означения на континенти и океани. Така е било и по време на акциите през 41-ва до 43-та. За генералите всички държавни граници са били само пунктири. Историята е щяла да реши откъде да преминат, а в нашия случай кой колко беше силен.

Ал ми разказа, че по време на обсадата на Ленинград децата – особено момиченцата – играели на цирк върху студентите дървени подове. Изработвали фигурки – мечки, балерини, всякакви! – от ледени висулки, които се запазвали до края на зимата. Много балерини и мечки оцелявали по-дълго от децата.

Някои от момиченцата били стеснителни и когато женските дружества доставяли дърва, отказвали да се къпят. Други пестели храна за бащите си, които очаквали да се върнат, и гладували.

Въпреки това, е имало жени, които и тогава са се женели, пак подхвана Ал. Тънкият му като молив мустак потрепна, когато стъпих върху Минск. Разказа ми за Лена, която е можела да ми бъде прабаба, ако беше живяла още няколко години. Лена успяла да избяга от войната, като се намазала цялата с кал и се скрила в каруцата със сено на нищо неподозиращ селянин. Изминала

цялото разстояние с мръсни дрехи и с една бележка, която не можела да изхвърли: "Ленка, намерих ти парче хляб. Ще намеря още. С обич, Морис".

Превод Борис Делирадев